

Dokument s plenarne sjednice

B9-0403/2022

12.9.2022

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen slijedom izjava Vijeća i Komisije

u skladu s člankom 132. stavkom 2. Poslovnika

o posljedicama suše, požara i drugih ekstremnih vremenskih uvjeta: povećanje napora EU-a u borbi protiv klimatskih promjena
(2022/2829(RSP))

Herbert Dorfmann, Lídia Pereira, Siegfried Mureşan
u ime Kluba zastupnika PPE-a

Rezolucija Europskog parlamenta o posljedicama suše, požara i drugih ekstremnih vremenskih uvjeta: povećanje napora EU-a u borbi protiv klimatskih promjena (2022/2829(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 18. srpnja 2002. naslovljenu „Rješavanje izazova nestašice vode i suša u Europskoj uniji” (COM(2007)0414),
- uzimajući u obzir treće popratno izvješće od 21. ožujka 2011. koje se nadovezuje na Komunikaciju o nestašici vode i sušama u Europskoj uniji COM(2007) 414 final (COM(2011)0133),
- uzimajući u obzir izvješće Zajedničkog istraživačkog centra Komisije iz 2022. naslovljeno „Suša u Europi – kolovoz 2022.”,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 24. veljače 2021. naslovljenu „Stvaranje Europe otporne na klimatske promjene – nova strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama” (COM(2021)0082),
- uzimajući u obzir članke 2., 3., 4., 162., od 174. do 178. i 349. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te finansijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za finansijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike¹ (Uredba o zajedničkim odredbama),
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1058 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu²,
- uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 2012/2002 od 11. studenoga 2002. o osnivanju Fonda solidarnosti Europske unije³ (EUSF),
- uzimajući u obzir članak 132. stavak 2. Poslovnika,
  - A. budući da suše, požari i drugi ekstremni vremenski uvjeti ozbiljno ugrožavaju poljoprivredni proizvodnju u Europi te da je potrebno poduzeti potrebne mjere kako bi se osigurala sigurnost opskrbe hranom u Europi;
  - B. budući da prema posebnom izvješću Međunarodnog panela o klimatskim promjenama

¹ SL L 231, 30.6.2021., str. 159.

² SL L 231, 30.6.2021., str. 60.

³ SL L 311, 14.11.2002., str. 3.

(IPCC) o učincima globalnog zatopljenja od $1,5^{\circ}\text{C}$ i njegovu objedinjenom izvješću nastašica vode, poplave i suše predstavljaju glavne rizike u Europi; budući da učinkovitije postupanje s vodom predstavlja ključno rješenje za prilagodbu;

- C. budući da prema najnovijim podacima kombiniranog pokazatelja suše (CDI) za 47% Europe vrijede uvjeti upozorenja, a za 17% uvjeti pripravnosti, uz povećanje rizika od suše, posebno u 13 država članica;
- D. budući da se zbog ranih toplinskih valova smanjila količina padalina u zimu i proljeće (19 % od prosjeka 1991. – 2020. u svim područjima pripravnosti u EU-u i Ujedinjenoj Kraljevini te 22 % u područjima zahvaćenima sušom); budući da je riječni protok u nekoliko država članica EU-a ozbiljno narušen, pri čemu je smanjen i cijelokupni volumen vode;
- E. budući da je do kolovoza 2022. u Europskom informacijskom sustavu za šumske požare od početka 2022. zabilježeno da je u šumskim požarima izgorjelo više od 700 000 hektara zemljišta, što je više nego dvostruko više nego 2021. i približno 4,6 puta više od prosjeka posljednjih 10 godina (2012. – 2021.);
- F. budući da su na cijelom području Unije, od Balkana do Pirenejskog poluotoka, šumski požari uništili vrijedna područja, kao što su parkovi prirode i geoparkovi UNESCO-a, što je dovelo do gubitka biološke raznolikosti, usjeva i pašnjaka;
- G. budući da su ulaganja u sprečavanje suše i požara ključne mjere u borbi protiv skarifikacije i dezertifikacije tla;
- H. budući da je suša zajednički europski problem i da bi se njome trebalo baviti u okviru strukturiranog pristupa EU-a;
- I. budući da je u strategiji EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama prepoznato da učinci klimatskih promjena imaju dalekosežne posljedice u Uniji i izvan nje; budući da nastašice vode posebno pogađaju nekoliko sektora u EU-u i utječu na gospodarstvo, nesigurnost u opskrbi hranom te zdravlje i dobrobit građana; budući da učinci klimatskih promjena i nastašice vode također sve više pogađaju Europu svojim kaskadnim i prelijevajućim učinkom na pitku vodu, unutarnju plovidbu, proizvodnju energije (uključujući nuklearne elektrane i hidroelektrane) i turizam;
- J. budući da skupljanje kišnice u urbanim i ruralnim područjima omogućuje prikupljanje i skladištenje kišnice koja se može upotrebljavati u suhim razdobljima;
- K. budući da nove tehnologije i informacijske tehnologije pružaju važne alate za učinkovito praćenje i upravljanje vodnim resursima u urbanim i ruralnim područjima te budući da satelitske i svemirske tehnologije omogućuju stvaranje dinamičnih karata kako bi se doprinijelo smanjenju rasipanja vode;
- L. budući da toplinski valovi i suše negativno utječu na prihode poljoprivrednika, što može dovesti do napuštanja poljoprivrednih gospodarstava; budući da, štoviše, napuštanje poljoprivrednih gospodarstava može stvoriti uvjete koji pogoduju izbijanju šumskih požara;

- M. budući da učinci određenih mjera uštede vode kojima se želi smanjiti ili zaustaviti upotreba vode imaju dvostruki učinak na poljoprivredno-prehrambeni sektor jer poljoprivrednici isporučuju manje usjeva zbog siromašnijih žetvi, dok se njihovi proizvodni procesi također moraju reducirati ili zaustaviti;
- N. budući da su se zbog ekstremnih uvjeta suše i visokih temperatura znatno smanjili prinosi glavnih usjeva u EU-u, pri čemu su najviše pogodjeni predviđeni prinosi kukuruza, soje i suncokreta s procijenjenim smanjenjima od -16 %, -15 % odnosno - 12 % u usporedbi s prosjekom u posljednjih pet godina⁴;
- O. budući da je Komisija do srpnja 2022. objavila svoje najnovije kratkoročne izglede za poljoprivredna tržišta EU-a u kojima je iznijela zabrinutosti u pogledu globalne sigurnosti opskrbe hranom;
  - 1. poziva Komisiju da uspostavi poseban program za potporu državama članicama u cilju povećanja kapaciteta za skladištenje vode, dovršetka i modernizacije postojećih sustava navodnjavanja te promicanja nove infrastrukture kojom se može povećati otpornost sustava i osigurati opskrba lokalnog stanovništva vodom, među ostalim izgradnjom brana, poljoprivrednih ribnjaka i veza među rezervoarima;
  - 2. naglašava da je potrebno izbjegći daljnje europsko zakonodavstvo koje ugrožava ili bi moglo ugroziti našu sigurnost opskrbe hranom;
  - 3. naglašava potrebu za utvrđivanjem i osiguravanjem strateških rezervi vode; potiče uspostavu mjera za zaštitu tla od požara, suše i snažnih vjetrova, primjerice izgradnjom multifunkcionalnih agrošumarskih štitnika;
  - 4. poziva Komisiju da razvije europsku politiku upravljanja vodama i sušama;
  - 5. poziva države članice da uspostave sustave pripravnosti na sušu, posebno nacionalne planove za sušu, te da surađuju sa susjednim državama članicama kako bi se smanjila osjetljivost i rizik od suše, posebno koordinacijom upravljanja prekograničnim odvodnim bazenima;
  - 6. traži od Komisije da osigura paket instrumenata koji dionici mogu upotrijebiti za jačanje otpornosti ljudi i ekosustava na sušu;
  - 7. ističe da države članice imaju primarnu odgovornost za pripremu i ublažavanje posljedica suše te smanjenje rizika od suše; naglašava je za to potrebno ostvariti partnerstva, koordinaciju i suradnju između javnog i privatnog sektora;
  - 8. poziva države članice da se učinkovito koriste alatima za upravljanje rizicima zajedničke poljoprivredne politike kako bi se riješili potencijalni finansijski gubici;
  - 9. naglašava da u Europi postoji više od 320 glavnih vrsta tla s različitim karakteristikama te da još uvjek nije u potpunosti jasno na koji način suše utječe na sve te različite vrste; poziva Komisiju i države članice da podupru i olakšaju istraživanja u tu svrhu;

---

⁴ Izdanje biltena JRC MARS iz kolovoza 2022. o praćenju usjeva u Europi.

10. poziva Komisiju da procijeni finansijske potrebe za borbu protiv dezertifikacije u državama članicama koje su njome pogodene i da osigura odgovarajuća finansijska sredstva;
11. poziva na integrirani odgovor na šumske požare kako bi se šume u EU-u zaštitile od uništenja koje uzrokuju ekstremne klimatske pojave; naglašava potrebu za većim sredstvima i razvojem sustava upravljanja požarima koji se temelji na znanosti, uključujući odgovarajuće osposobljavanje vatrogasaca koji sudjeluju u borbi protiv požara, kako bi se suzbili učinci klimatskih promjena u šumama;
12. potiče Komisiju da od država članica zatraži da iskoriste mehanizme koje je EU uspostavio za sprečavanje i borbu protiv požara, kao što je Mehanizam EU-a za civilnu zaštitu, kako bi se izbjegle situacije slične onima koje su se dogodile prošlog ljeta u parku prirode Serra da Estrela u Portugalu;
13. poziva Komisiju da na razini EU-a pokrene mehanizam za upravljanje i obnovu područja koja su izgorjela u razornim požarima u EU-u; potiče Komisiju da, u skladu s važećim zakonskim odredbama i nakon zahtjeva podnesenih u okviru njih, također mobilizira puni relevantni potencijal Fonda solidarnosti EU-a, nacionalnih planova za oporavak i otpornost kao i kohezijske politike i fondova za ruralni razvoj, kako bi se doprinijelo obnovi spaljenih područja;
14. ističe potrebu za konkretnim i učinkovitim mjerama u okviru strategija i planova za klimatsku prilagodbu uvođenjem sinergija između mjera ublažavanja i mjera prilagodbe, što će biti ključno u ublažavanju štetnih učinaka klimatskih promjena koje dovode do katastrofa kao što su šumski požari i njihovih negativnih učinaka na ruralno gospodarstvo, bioraznolikost i pružanje usluga ekosustava;
15. poziva Komisiju da uspostavi posebnu potporu vlasnicima zemljišta, izvan zajedničke poljoprivredne politike, za upravljanje i smanjenje opasnosti od požara u šumskim sastojinama i šikarama u zemljama s mediteranskom klimom;
16. potiče Komisiju i države članice da surađuju i promiču najbolje prakse kako bi poduprle i osigurale opstanak zaštićenih divljih vrsta tijekom razdoblja koja karakterizira manji prosjek oborina u kombinaciji s povećanim temperaturama, uključujući u urbanim područjima;
17. poziva Komisiju da u 2022. ubrza zakonodavni postupak o novim genomskim tehnikama kako bi se omogućila upotreba genetski modificiranih biljaka koje su otpornije na učinke klimatskih promjena u cilju postizanja održive proizvodnje hrane i osiguranja sigurnosti opskrbe hranom u EU-u;
18. poziva Komisiju i države članice da podrže istraživanje i prijenos znanja poljoprivrednicima, da povećaju apsorpciju vode na svojim poljoprivrednim zemljištima, primjerice sekvestracijom ugljika ili sjetvom određenog bilja između trava, te da poboljšaju njihovu sposobnost uzgoja usjeva u suhim i vrućim uvjetima;
19. poziva države članice da olakšaju uvođenje visokoučinkovitih sustava navodnjavanja i da zamijene stare ili manje učinkovite sustave navodnjavanja koji dovode do velikog gubitka vode; naglašava da optimizirana oprema za navodnjavanje i digitalno

potpomognuto navodnjavanje pružaju mogućnosti za bolje upravljanje vodama, primjerice sustav navodnjavanja kap po kap ili senzori u polju kojima se utvrđuju potrebe navodnjavanja;

20. poziva Komisiju i države članice da promiču alternativne sustave obrade tla kako bi se održala ispravna razina vode u tlu i potaknule poljoprivredne aktivnosti da prevladaju vremenska ograničenja;
21. podsjeća na to da je upravljanje vodama ključno za smanjenje negativnih učinaka klimatskih promjena, zaštitu sigurnosti opskrbe vodom i hranom te za bioraznolikost i očuvanje zdravlja tla; poziva EU i države članice da se usmjere na stvaranje „društva koje pametno gospodari vodama” kako bi potakli uvođenje zelenih infrastruktura i digitalnih alata te da potaknu ponovnu upotrebu vode u okviru kružnih sustava; poziva EU i države članice da osiguraju da se izazovi klimatskih promjena povezani s vodom na odgovarajući način uzmu u obzir u istraživanjima kako bi se razvila i intenzivirala inovativna rješenja;
22. naglašava da je važno da različite države članice primjenjuju koordinirani pristup riječnim tokovima i da je potrebno ažurirati konvencije o riječnim tokovima kako bi se osigurala bolja rješenja za upravljanje vodama i učinkovitiji pristup nestašici vode i poplavama, posebno u pogledu godišnjih volumena voda i ekoloških tokova;
23. naglašava da se ponovna upotreba vode i učinkovito postupanje s vodom u okviru kružnih procesa moraju u cijelosti razmotriti kako bi se iskoristila vrijednost vode i osigurala sigurnost opskrbe vodom u smislu količine i kvalitete; poziva Komisiju da pomogne državama članicama u provedbi kružnije upotrebe vode, primjerice ponovnom uporabom pročišćenih otpadnih voda za navodnjavanje u poljoprivredi; ističe potrebu za pružanjem financijske i tehničke pomoći državama članicama i zainteresiranim stranama za provedbu novih tehnologija, u skladu s Uredbom (EU) 2020/741 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 2020. o minimalnim zahtjevima za ponovnu uporabu vode⁵;
24. naglašava da zelena infrastruktura doprinosi prilagodbi klimatskim promjenama i smanjuje rizik od prirodnih katastrofa jer se njome štiti prirodni kapital, čuvaju i obnavljaju prirodna staništa i vrste, osiguravaju dobro ekološko stanje, upravljanje vodama i sigurnost opskrbe hranom; naglašava razorne ekološke, socijalne i gospodarske učinke dezertifikacije i potrebu za zajedničkim pristupima s ciljem odgovarajuće prilagodbe dezertifikaciji i rješavanja tog problema; naglašava da se u kontekstu prilagodbe posebna pozornost treba posvetiti upravljanju vodama;
25. smatra da su prirodna rješenja i pristupi koji se temelje na ekosustavu ključni alati za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu tim promjenama, kao i za zaštitu i obnovu šuma, smanjenje emisija i rizika od prirodnih katastrofa i zaštitu bioraznolikosti; ističe da učinkovitost prirodnih rješenja uvelike ovisi o lokalnom kontekstu; stoga poziva na uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti i dionika kako bi se u potpunosti ostvarile njihove višestruke koristi;
26. potiče Komisiju da u suradnji s državama članicama poveća svoju potporu inovativnim

---

⁵ SL L 177, 5.6.2020., str. 32.

projektima usmjerenima na hvatanje i skladištenje kišnice na inovativan način za upotrebu u razdobljima suše;

27. poziva EU i države članice da podrže uvođenje digitalnih alata kako bi se olakšala prilagodba klimatskim promjenama kroz borbu protiv nestašice vode, poplava i onečišćenja vode;
28. ističe da će se do 2030. više od 100 milijardi EUR sredstava kohezijske politike uložiti u energetsku tranziciju, dekarbonizaciju i obnovljive izvore energije; stoga poziva na ubrzanu provedbu kohezijske politike i na posebne mјere za razvoj infrastrukture za borbu protiv ekstremne suše u Europi;
29. naglašava da će trošak koji će Unija, svaka zemља i svaka regija morati platiti za nespremnost i izostanak prilagodbe na klimatske promjene biti iznimno visok; poziva na znatno povećanje proračuna Fonda solidarnosti Evropske unije (FSEU) kako bi se regijama pomoglo da predvide i ublaže učinke klimatskih promjena i suša te na proširenje područja primjene FSEU-a kako bi se također mogla poduprijeti obnova ili nova izgradnja javne i privatne infrastrukture koja je otpornija na klimatske promjene;
30. ističe potrebu da se kohezijskom politikom dodatno podupire borba protiv klimatskih promjena, koje nerazmjerne pogađaju nedovoljno razvijena i ruralna područja, uglavnom ona koje se nalaze u južnim i istočnim dijelovima Europe, kao i poštena i pravedna tranzicija, posebno u pogledu energetskog siromaštva, poduzetništva, zapošljavanja, obrazovanja i ospozobljavanja, istraživanja, inovacija i razvoja infrastrukture, uz istodobno pronalaženje rješenja za problem odljeva mozgova;
31. potiče države članice da se koriste kohezijskim fondovima i nacionalnim planovima oporavka u borbi protiv šumskih požara i njihovu sprečavanju, posebno ulaganjem u odgovorno upravljanje šumama, njihovu zaštitu i upotrebu, te da usvoje učinkovite sustave javne vodoopskrbe usmjerenе na izbjegavanje gubitka vode stvaranjem međusobno povezanih sustava i, po potrebi, financiranjem postrojenja za desalinizaciju;
32. uviđa da zelena infrastruktura može ublažiti učinke suše i toplinskih valova; naglašava da je sadnja stabala u okviru inicijative za tri milijarde stabala važna za ublažavanje klimatskih promjena i ostvarivanje koristi za zdravlje ljudi, posebno u gradskim i prigradskim područjima, jer se sadnjom stabala osigurava sjena i smanjuje lokalna temperatura (smanjuje gradska toplina), a time i gubitak vlage tla i troškovi energije za hlađenje domova i drugih zgrada; sugerira da bi povećanje broja stabala trebalo biti prioritet u regionalnom, ruralnom i urbanističkom planiranju;
33. podsjeća da smanjene količine padalina, u kombinaciji s povećanom temperaturom, ugrožavaju velika stara stabla, što nesrazmjerne doprinosi neutralizaciji ravnoteže ugljika ekosustava; preporučuje da se posebna pažnja posveti preživljavanju zaštićenih primjeraka;
34. naglašava da se postojeći mehanizmi moraju ponovno ocijeniti u svjetlu globalnog zatopljenja, a posebno prag za pokretanje alata za upravljanje rizikom;
35. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.

